EGUNA
JEL

¡¡ Euzkotarrak !! Itxartu zaitezе Euzko-Abertzaletasunak artu ta duruan indarraren durundijora

Lgo. urtia | 3'gn. zenbakija | Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn. | Bilbao'n 1937'gn. Urtarrilla 3'gna. Igandea | 15 eunen

Euzkadi'ko gobernuak agiñak erakutsi dautsez "Koenisgberg"eko itxasgixonai

Atzo goxian gure egazkin eta itxasontziak lagunduta "Soton" ontzia Santoña'ko portuan sartu zan aleman ontziaren aurrez - aurre.

Gure gixonak eta ontziak iñoren bildur eztirala erakutsi dabe. - Beste izpar batzuk.

Goyan bego

Gure lotsa ta begiramenik itzalena ildakoari. Eriotziaren oindian gorputz iłotzen auŕian makuŕtu ta gure espanetatik otoitz bigun eta samuŕa dua bere aldez. Gure ziñestiak orixe irakatsi ta aginduben dauskue.

Atzo gabian Unamuno jaunaren eriotz izpaŕa artu ordukoxe berak ainbeste bidaŕ iragaŕi eban gure izkuntza maiťagaŕiaren azkenaz gomu tau giñan. Eta aŕigaŕia: Unamuno il da euzkerea erabili ta zabalduko daben egunerokua jayoten dan egun berbertan.

Eztakigu Unamuno'ren itzak biotzetik urtenak ixaten ziran, berak alantxe pentsau eta sendiduten eballako edo goŕotz eta maltsurkeriz ageŕtuten ebazan, uste eta ames egindako irabazpide ta osperik lortu etzebalako euzkerearen bidez.

Gixon askoren maiťasunak zindo ta garbiago jayo ta sortuaŕen eragozpen eta atxaki motza biaŕ ixaten dabe okertu ta goŕoto-aŕez kutsutu[...]ko. Eta maiťasuna mindua, berari eutsiŕen jakin ezik, goŕoto ta esaera bekaizti askoren iturburu ta sorlekua ixaten da, ta arerijorik ankeŕenaren ixurea artzen ezta makala, eta baŕu txikidunen aŕa kanporatateko zoliťasunik ba'dau.

Unamuno jaunari bere gastaroan euzkereagaz igaroa jakin eskero, euzkerearen aurka geroago esan eta egin ebazan eriotz-itz eta epayak azketsi leikioz. Baña bere itzen eta iragarkixun naigabetsu ta ziťalen auŕian EGUNA'k bere burua ageŕtuben dautso, EGUNA'k euzkerearen sendotasun eta bixiťasuna erakusten dautso, euzkotaŕen izkuntzearen gaiťasuna.

Gixonak eta jakintsunak il aŕen, eŕiaren muñean gaŕtsu dabilan maiťasun garbia zabaldu egiŕen da ta ilezkor biurtu.

Izkuntzea eŕien odola da. Eta eŕiak lodi, osasuntsu ta zoriontsu bixiŕekotan izkuntzea bixiko danik ezin ukatu.

Goŕotozko itz batik eztogu geure eriotzia iragaŕi ta nai ixan ebanantzat. Bera ilotz geratu da guri bixitza-eguna argiŕu yakunian.

Goyan bego!

GURE ITXASGIXONAK ALEMANEI ORTZAK ERAKUSTEN

Basaldua'k esan dauskuna

"Palos" itxasontzia zala-ta Alemani eta Euzkadi'ko gobernuen artian egoan asaŕia arañegun getu zan "Soton" ontzija alemanak ezelako eskubide barik eta koldarkeriz kañoi-suz inguratuta aitz-ertzera bota ebenian. Bera ataratteko atzo egin dana Basaldua jaunak kontau euskun izparkarioi.

Gaur goxian, esan euskun berak, "Koenigsberg" guda itxasontziaren auŕian eta bertako gixonak eŕez eŕez konturatuten zirala gurien auserdi eta kemenaz, atzo alemanak kañoi-suz inguratu eben "Soton" ontzia Santoña'n sartu da.

Sartze ori ezelako eragozpen barik egin da, gure egazkiñak, itxas pekuak, "Jose Luis Diez" guda-ontzia eta "bou" batzuk zaintzale zirala.

Santander eta Burgos'ko jaurlaria dan Ruiz Olazaran'ek esan daustanez izpaŕ onek Santoña'n sortu daben poza andia ixan da.

"Koenisgberg" uŕuti xamaŕ ibili da sartze ori ikusten.

Itxasontzi onek sortu daben asaŕe eta zaratea zelan zabaldu daben atzo gure uretan eurenak bai'liran nasai ibili ziranak, gure ontzi baten aurka ekiten, ontzi ori atxilotu ebela zabaldu dabe ludi gusti ziaŕ euren iŕatien bidez, "Palos" artu gendulako ayertuten.

Ori gustiori egiaren auŕian guzur tauta gerantzen da eta gaurko au iŕtien jakitun ipiñi dogu atzeŕitar eritxia zuzena ixan daiten, bata eta besta alkaŕen onduan jaŕiaz.

Geure idazliak

Ruiz-Azua taŕ Andoni ¡"Ogoñope"! ¿Nok eztau ezagutsen "Ogoñope" ospetsuba? Idazlia, izlarija, ta sutsuba atan be, Bilbao-iŕots etxe edo radijoko euzkel-esalia. Eta datoŕen astetik auŕera, geure eguneroko onen guda izpaŕkari bereizija

¡Ezta gero edonor gure "Ogoñope"!

Guzurrak oñak labur

Guda bat irabazteko, diruba dala beñoen sari entzun dogu. Asaldarijak be, dirubila beti bai beti alegindu ixan dira, ta loŕtu be egin dabe geyenetan. Orainguan be, naikua ta laŕ ondatu dabe, indaŕa ta guzuŕa aldeztuta[...]

卐 卐 卐

Txindiiaz bakaŕik eztabe, ostera irabaziko, ta indaŕaz baŕian, guzuŕaz irabazi nai dabe. Komunismua emen dogula-ta jagi ei ziran

Goxia ta gexua besterik ez ei-dogu emen Orixe diñue iñungo lotsu barik euren izpaŕingijetan

卐 卐 卐

Patxistak menpe aŕturiko eŕijetan iŕatizkiñak batuten diardube eresi laban eta zikiñik entzun eztaven.

Oŕa oŕ akelaŕe-dantzara iñoiz ixan ez[...]ranak.

卐 卐 卐

Komunismua oneŕan ezaŕija ixan eztalten laguntzen ei dautse españaŕ asaldaŕijei Alemania'k.

Nok ziñistuko dautsola-ta dago? Norbere etxia ankaz gora daukanak auzokuak atonduten zer egiñik eztau.

卐 卐 卐

Ixilik ari dira doistaŕ goŕijak España'ko bazteŕ batzubetan. Dunbots batzuk ekiñalean guda-oñetan, eta ounbaiten meatz eramaten.

Beste eŕijen ardura gitxi ixan dabenok, oinguan be, etxerakuak dirala agertu dabe.

Rif eta Riotinto'k ba'lekije izketan!...

卐 卐 卐

Gure eŕi onetan gosia baño ezpa'lego, azke ixango litzatekez mendijak, iñuan Sabin'ek.

Baj Alemania'k ondo uleŕtu be!

ZER-ESANAK

¿FASISMUA ZER DAN?

ORIXE iťaun ri zuzend[...]ausku irakuŕle batek. ¡Ene Josumila bidaŕ! Erantzun eŕezagua daun iťaunik egiŕen ezpa-dauskuzube ene irakuŕliok, atxuagu esturaldi andirik ixango geure eguneroko zeregiñetan.

Fazismua zer dan?

Auxe: Toki edo leku baten, jagiŕen dok arpegi goibel naiz bijotzeŕlaren eŕiaz ziŕalduriko astakiloren bat, eta didaŕ-egiŕen yok:

"Eee... emen neu nok jaun eta jabe; emen, goiko ta beko, erdiko ta alboko, ¡danak! neuk aginduten dodana egin biaŕ yuek!"

Eta kirten pilo bat jagiŕen da, zurikerijea darijoela, esanaz: "¡Gora Mussolini edo Hitler edo Franco!" Asten dira eŕi gustijari euren bustaŕija ezarten... eŕija odolustuten... erijotzea ta negaŕa zabalduten... eurek jez oldoztuten eztaun gustijari lepua moztuten... eta... oŕa oŕ fascio edo patxio dana-dalako ori, soŕtuta.

Orixe dok patxismua. Ezebez geyago. Ezebez gitxijago.

IZPAR GARRANTZIDUNA

Itali eta Inglaterra'ren artian itunben bat egin da Mediterraneo dala-ta

IXENPETZEKO ZERTZELADAK

ITALI TA INGLATEŔA AŔTEKO ITUNBENA

Londres.—Gauŕ goxian amaŕ ta erdijetan, Lateŕi - altseñaren landol an ixenpetu da england-italiaren aŕteko itunbena.

Ixenpetze onetan aurkitu ixan dira nak, onixek dira. Lateŕi-Zaingo'ko buru nagusijak, atzeŕi - salerosketarako altseña dan Ciano kondia ta England'eko altseña. Ixenpetze au egiztutzat emoten dabe.

POZA TA ITXAROPEN ONA

Paris. — Italia-England'en aŕteko itunben - ixenpetze-izpaŕ ori, eŕiketa zainguetan joranez aŕtu ixan da. Europa'ko abeŕijen alkaŕaganatutiaren ezaungaŕija dala ori, diñue. Eta berau dala-ta, gustijak erakusten dabe euren baikoŕtasuna.

IXENPETZEA

Roma.—Italia'n aurkitzen dan England'eko ordezkarija, Lateŕi-altseña dan Ciano kondiak deŕuta, gauŕ goxeko amaŕ ta erdijetan eldu da Lateŕkolara. Ikeŕtaldi onetara zaingo onetako notiñik urtenak eldu ixan dira, ta Mediterraneo-bidezko itunbena berlala ixenpetu dabe.

ITUNBENAREN ZERTZELADAK

Ginebra.—Itunbeneko zertzelada-bariŕik eztakigu. Uste danentz, baña, datoŕen astelenerako argitaratubak ixango dira.

Itunben-izpaŕa beriala edatu zan, eta joranez aŕtu be.

Alkaŕ-ikuste onen ondoren, England'eko ordezkarijak izpaŕingilarijak aŕtu ebazan, eta eurakin izketaldi luzia ixan eban. Alkaŕ-ikuste aretan ageŕtu eutsien ixenpetz[...] oŕek soŕtu ixan eutsan poza, ta France'n be izpaŕ ori pozik aŕtu ixango ebelakua agertu eutsien.

Auzi beratzazko beste azalpen batzuk be egin ebazan.

Unamuno'ren illegortzija

Atzo egin zan Salamanka'n Unamuno'ren ilegortzia. Jente gitxi juan ziran bertara. Paxisten egintaririk be etzan juan.

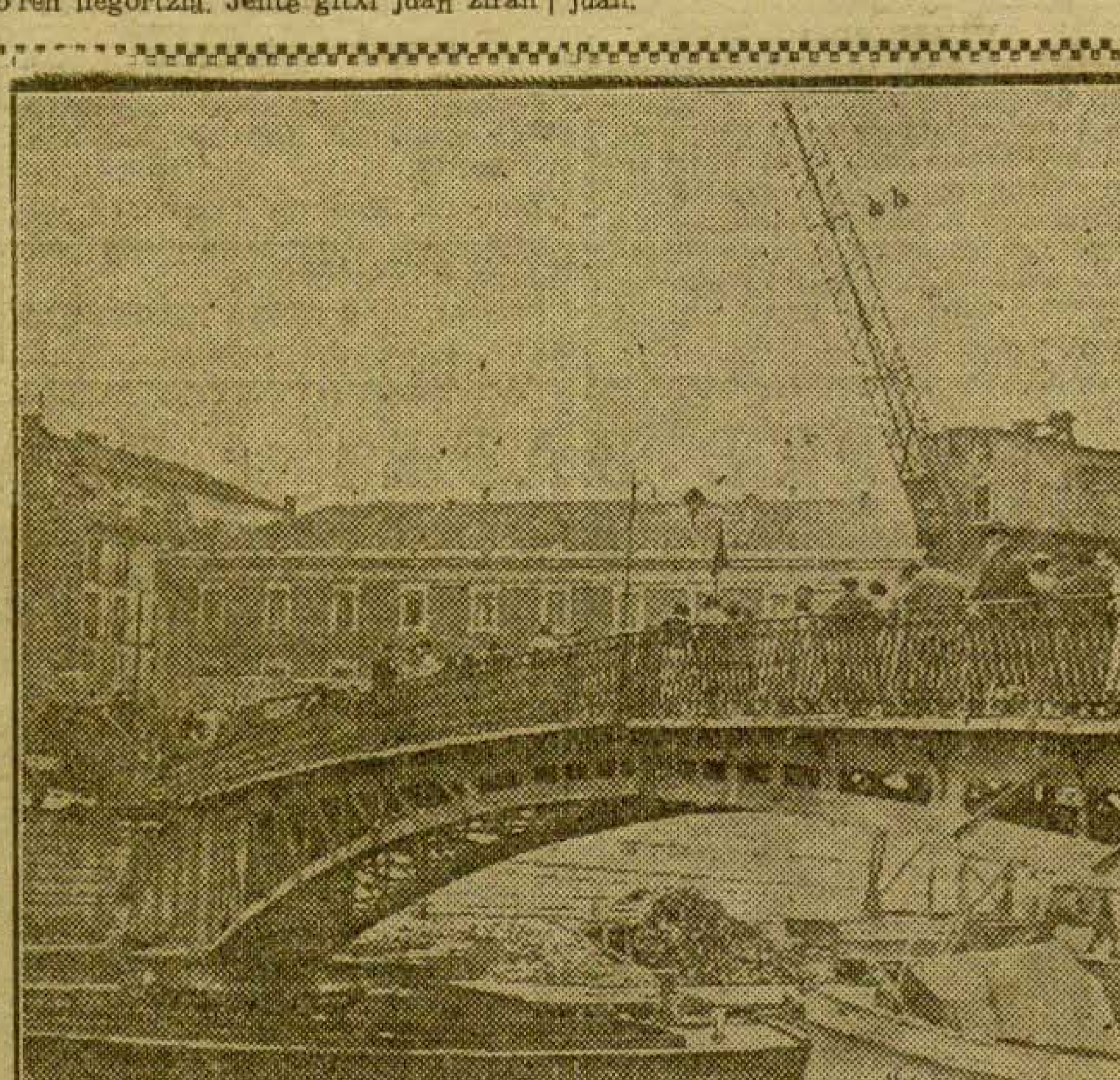

¿Ezagutzen dozu zubi au irakuŕla?

Ondo zaŕa da ba. Bilbao'ko udaletxiaren auŕian aurkitzen dana dozu; itxi ta iriki egiten dana. Len, bertatik igarotia txakuŕtxiki bat ordaindu biaŕ ixaten zan. Orain, dubarik. Len zubi edeŕa zan. Orain, bere albuan edeŕagua egin dabelarik, maxkal lotu da. Dana dala, jakingaŕija ixango litxake, zenbat txakuŕtxiki batu ixan daun zubi oŕek, jakitia, ¿ezteritxozu?

EGUNON

Aurtengo gabonzar isilik eta baketsu igazi dogu benetan guda oñetatik uŕin.

Beste urte batzuetan kalerik-kalle entzuten ziran zaratak eta astrapalak ez doguz aurten entzun; eŕi osoa itun eta oldoztun egon da. Izan bere, ez dira aldi onek zarataka ta ezkanbilaka ibiltekoak. Gure abeŕi maite-maite au guda ankeŕaren altsoan sarturik dago, eta Euzkadi'ko gastedia abeŕiaren aldez bere odol-goŕi-goŕia izuriten ari da.

Nekea, negaŕa eta loŕa ikusten ditugu alde guztietatik gure abeŕi onetan, eta guda oñetatik uŕintxo bizi gareanok, ondo baño obeto egiten dogu, gure biotz baŕuetan anayen neke ta lor sakon oŕek ikustean, naigabetasuna ta samiña gordeteaz. Iletaz bete-beterik dakusgu gure luŕa, ta gure gogoa bere era bezean, ileta bardñaiz yantzi bear, benetako anaitasuna erakusteko.

Baña arañegun yayo yakun urte baŕia, auŕerako egunean betiko ayenatu yakun beste aura baño alaayenatu yakun beste aura baño alayagoa ta argiagoa izango yakulakoaren otsak nabaitzen ditugu alde askotatik.

Europa'ko eŕirik ospatsuenak eta baita Ameriketa'ko eŕirik auŕeratuenak bere, gure triskantza ikaragaŕi oneri begira-begira dagoz, eta antza danez, gure alde egiten etorteko gertu. Eŕi oŕen laguntasun beroz ez yaku, ala jañetan, gaizki-gaizki etoŕiko, eta au dala ta, gudazala diran Europa'ko eŕi batzuek artegatzen eta zurbilduten asita dagoz oraingoxetik.

Itali zan, len beintzat, onetariko eŕi buŕukalarien artekoa, eta orain baŕiz, len aitatu ditugun eŕi ospatsu arek eskatzen dituen bideetatik ibiliten asita dago. Itali bal[...] aldera ekartea izango litzake gure ustez España'n bakea egiteko lenengoko kiñadea, ta baŕi gaŕantzitsu onen begira-begira gagoz euskaldunok aŕeta guztiarekin.

Alemani izango litzake orduan bakea egin al izateko eragozpen bakaŕa; baña buŕuka arazo oŕetan ekiteko bera bakaŕ-bakaŕik, iñoren laguntasun barik, geldituko baldin balitz, laster ikusiko genduke eŕi buŕukalari ori uko egiteko zorian.

Auxe da berba gitxitan azalduta gaur ikusten doguna; biar zer yan leiteken ikusi egin bearko. Alde batetik eŕi bakezaleak gizonen zoriona egiteko gertu, eta bestetik baŕiz, gudazaleak lurbira osoa triskilduteko alegiñetan.

¿Nok urtengo ete dau gañetik?

AŔUGAIN.

WASHINGTON'GO ERABAGIA

Egazkiñak eta izkilluak bialtzia ezin lei galazo

Washington. — Lateŕi Batuak España'ko arazoetan eztirala sartu, garbi azalduteko, eŕ-agintaritzak idazkiak zuzendu dautsez Paris, Roma, Berlin, Londres ta Moscu'ko ordezkariei, bialdu dagiezan egazkiñak eta motoŕak ezin gelditu ei leikez oingo legiak galerazoten eztaulako ori egiterik.

Geure idazliak

¡Amaikatxu idatzi dau onako idazle onek! ¿Zein dan? ¡"Artibai" gixona! Ondaŕutaŕ idazle eŕimia. Amaikari egiedeŕak esan dautsoz oŕek, bai makiña bat matraka soŕtu be. ¡Aguŕ "Artibai"!

Euzko-Eresbatza

Urtebarriz, Abando'n

Abando'ko Gudaletxe Nagusiko etxaŕtian, goxeko amaika ta erdijetan, iragaŕi gendubanez, ereskixun bikaña ixan zan, entzule ugari erdurik.

Egitarau osuan bete eben, eta jasean bete be.

Batasunik zoragaŕijenaz jo ebezan ereskai oro, ta batez bere, euzko-irakasle andi Usanditzaga, Franco ta Guridi'ren lanak utsegiñez entzun genduzan.

Soŕtu zanian aŕturiko asmua eztau gure batza onek aztu, eta abeŕijarenak diran soñu ta erti oro landu ta zuzpertu daroez.

Entzulen txalo beruai geure zorijonak geitu gura dautsoguz. Uŕengua entzuteko be, gertu gagozlarik.

ATZERRIKO IZPARRAK

Miaja gudalburua itxaropentsu.-Roosevvelt lendakariari al-osua. Bakiaren ziurtasunerako. - "Palos" itxasontziaren auzia. Guda mutillen alogera España'n.

Japon eta Laterri batuak. - Paxisten artian geroago asarre geyago. - Berreun milla langille oporrean. Unamuno'ren erijotzia.

MIAJA ITXAROPENTSU

Madrid.—Miaja gudalburuak gastiei zuzendutako itz batzuk esan dauz. Onei gaiki bi ei daukez gurendo edo triunfua lortuteko: ausardia eta indaŕa.

Nik uste dot, esan eban iŕibaŕeka, guk zaŕok eztogula askorik balio. Gauzak laŕegi pentsetan doguz. Gayaren on eta kaltiak geyegi begiratuten doguz eta ori, saŕitan, kaltegaŕi da. Baña eŕepublikearen gastedi bulartsu ta adoretsu au, zeñen aurka ebilen eta zelako izkiluak eukozan oartu eta oldoztu barik, iru estadu andi ta gogoŕek lagundutako guda roste edo ejerzitu bateri auŕe emon ixan al dautson gastedi eŕime onek garaitzea merezi dau eta lortuko dau.

TERUEL'EN AURERA?

Valencia.—Teruel inguruetan ezagutu ta igarten diran gudarien jun-etoŕiak eta azkenengo egunetan irabaztlako lekuak gogortuteko egiten diran lanak ikusi eskero, auŕerakada bat egiteko gertakixunak dirala esan lei.

IRAKASKINTZEA KATALUNYA'N

Barcelona.—Generalitat'eko gobernuak zabaldu dabezan ikastoletarako berogetamaslau ume ixenpetu dira.

AL OSUA

Washington.—Politiko batzokietan ziurtzat emoten da Lateŕi Batuetako Lege-etxeko batzaŕak al osua emongo dautsola Roosevelt lendakariari España'ra izkiluak bialtzeko auzian erabagi dagian.

AITA SANTUA GEXORIK

Roma.—Urte baŕiak dirala ta Aita Santuak aŕtu dabezan ikeŕtaldiak ugari ixan dira. Ori dala-ta gustiz nekatuta geratu da eta bere bixiak bilduŕ ugari soŕtuten dauz.

BAKIAREN ZIURTASUNA

Londres. — Inglateŕa'ko iru alderdi nagusien ordezkariak agiri bat argitaldu dabe. Beŕtan diñoenez gudea bakaŕ-bakaŕik Lateŕi-Batzaŕa'ren bidez galerazo leike eta azmetara jotia biaŕezko ba'litz era onetaxe: Lateŕi bakotxa Lateŕi Batzaŕaren Itunbeneko arauak betetera eta gustien bakiaren aldez jokatzera biaŕtu biaŕko litxake.

ZISISMENAREN ZALDUNAK

Madrid.—Mairuak España'ren aldez egin daben egiŕekua dala-ta, Meca aldera ibilaldija egin dayen juan-etoŕija gerta eta antola biaŕ yakela diño izpaŕingi batek.

ESPAÑAŔ AUZIATZAZ

Roma.—Ciano'ko kondiak Porugal'eko ordezkariaren ikeŕtaldia aŕtu dau eta uste danez España'ko gudeatzaz jardun dira.

JAPON ETA LATEŔI BATUAK

Moscu. — Alemaniaz Japon egin dauan egiunia dala-ta, lateŕi oneri moranilorik agertu yako.

Sorkalde'ko arazoetan Lateŕi-Batuak eskurik eztayela aŕtu gura dau, baña, bestalde, Lateŕi ok ez dabe Japon'az egiunerik burutu nai; bai, ostera, Washington'go itunbenan aŕteko izan ziranekin eta Rusia'z.

Pazifiko auziak atonduteko komeni baiyako.

LAGUNTZA BAT

Barcelona. — Generalitat'eko egunerokuan agindu bat agertzen da Eŕepublika'ko Abeŕi Zaitaldiaren biaŕixanetarako miloi bat eta beŕeun milla laurleko emoten.

ORI EZTA BIDIA

Ezin lei Alemani'ri diru laguntzarik eskiñi

Londres.—Diru-gaya darabilan izpaŕingi batek diñonez, ezin lei ezetara be ontzat artu, gudea bastartu al ixateko Alemani'ri diru laguntza bat emon biaŕ yakola uste daben lateŕiarazuak erabilteko ardurea dabenen eritxi ustela.

Izpaŕingi oŕek diñoanez Alemani'k eztau biaŕ olako laguntzarik. Amerikeŕtara egiten ebazan bialkunak iru bidaŕ geyagotu ta ugaritu dauzalako.

OPOR GOGORA

Detroit. — Generals Motors landolak saratu dira. Landola oŕeitan beŕeun mil langile dabiltz.

Landola oneŕako zuzendari nagusiak esan dau astelenerako lanera biurtuten ezpa'dira euretako langiliak, landolak be ... saŕatuko dauzala, jaubiak eztabe ... eruan nai lanik ez egitiak da roezan kalterik.

ESPAÑAŔ GOBERNUAREN EGAZKIÑAK

Valencia. — Gobernuaren egazkinak lan gogoŕik egin dabe atzoko egunez. Talde batek Guadaŕama'n areŕioak eukezan gordeleku batzuk sutu ebazan eta beste batuk Teruel eta Concut. Begiraleak esan dabenez kalte gogoŕak egin dabez.

Egazkiñak saltzia ezin iñok galazo yankitarrai

New York.—España'ko gobernu eskaldaŕari egazkiñak saldu dautsazan ola-naguzijak esan dau oŕetarako baimena ixan dauala.

Oŕezkero, salduketa ori galazoko dauanik ez ei dago, egazkiñok salerosketa-gayak diralako ta ez gudagayak.

Bi milua ta geyago dolaŕetan saldu dauz.

Valencia'ren autonomi-aldez

Bein-beñeko lege-asmua ontzat artu dabe alderdijak eta langille-bazkunak

Castellon.—Valencia'ko politika-alderdiak eta langile-bazkunak bildu dira jaurlarija buru dala, españaŕ erki oŕen arandijari buruz egingo diran batzaŕetatik lenengua ospatuaz.

Ordezkari oŕeik orain aste eraldu daben aŕandi-gayaren miñua azaldu eben, eta bein-beñekoz ontzat artua izan zan.

Beriala dei agingo dabe uŕengo batzaŕera.

AZAŔI DAGOZ

Madrid.—Urtearen asieran uri oneta ko gudataldien buruzagi guren Miaja'k izpaŕkilari bati adirazo dautsanez, elburura elduteko bere alde dauz baldintza edeŕ bi gastedi langiliak; ezaŕi eta jasankoŕa da, ta eztau ezerk bere kiklduten. Orixe gurendarako ezaugaŕi ziuŕa.

ALALA ZAMORA'REN SEMIA KOMUNISTA

Valencia.—Alcala Zamora españaŕ eŕepublikako lendakari ixan zanaren seme bat komunista egin da. Komunisten alderdiko idazkariari zuzendu dautson idazki baten esan dautsonez aspaldirik ebilan buruan orain artu daben erabagi ori.

ERAGOZPENAK BILATZEN

London.—España'ra gudari a otzik juan eztedin, legezko erabagiak zeintzuk izango liraktean ikusten diardue.

Atzeŕian ingelandaŕik miloi bat edo izango dirala ta, neuŕi egokiak artzeko gaitz izango dala, iñuan lateŕi onen ordezkariak. Alabaña, euren konsulei ardura ondiz jokatu dayela eskatuko dautse.

Guda-alderdijei diru laguntzea ukatuteko bidiak be aztertio ebezan eta italiar ordelariari martitzenerako aurkeztuteko erabagi gayak. Onetzaz ezta arlo eŕeza, miatzak eta be, lagi oŕen menpe izango litzatekez-ta.

PALOS'EN GUDA GAYAK

London.—España'ko ordekariak, Azkarate jaunak, bere gobernuaren asmua argi agertu dau, Palos ontzijari kendu yakazan guda gayak eztirala biurtuko esanaz, itxas-baŕutian atxilotua izan zalako ta ez itxazertzetik ogei milara, norbaitzuk zabaldu daben bezela.

Kirolak

Mungia'n

Ubilla Ita Mallabia'ko Txikia aurrez-aurre (1)

Atzo, ostiral-aŕatzaldez, iragarita zegonez, Ubila I'k eta Malabia'ko Txikiak jokatu zuten. Eskuz-esku jokatu ere.

Malabia'ko Txikia aundi agertu zitzaigun Atzo-Aŕatzaldez Mungia'ko pelota-tokian. Lenengoan tantoan berkindu ondoren, "Txikiak", pelotari "aundiak", 10-3 auŕerakada egin zuan. Ubila'k, alde ori berdindu-asmoz, leŕenak egin ba'zituan ere, "Txikiak" laister artu zuan beŕiro ere auŕerakoa: 16-11.

Ubilak une ontan, eskumiña mindurik zualata, pelota-tokitik kanporakoa artu zuan. Oŕa of jokaldiaren amaia: 16-11, Malabia'ko Txikiaren alde.

Bi-iru tanto izan ezik, ostontzekoak motel-xamaŕak izan ziran. "Txikia" baiña, oner-onenean dagola ezin utzi esan gabe.

Bigaŕen jokaldiak ere ez zuan goragaŕi asko izan. Aŕien eta Urzelaik, II'gn. Ubila ta Aboititz zapalduta utzi zituzten: 22-9.

Aŕien Txikiorentzat beste gurenda bat geiago atzo-aŕatzaldez.

(1) Atzokoan astuta gelditu zana.

"Euskalduna"n

Atzo-aŕatzaldez, iragaŕita zegonez, Olabaŕieta ta Areitiok, Onaindia ta Eguŕolaren aurka jokatu, zuten lenengo jokaldian.

Jokaldia goren-gorenekoa izan zan ta ikusleentzat begi-begikoa. Naikoa estualdi ta laŕi-aldi ondoren, Onaindiak eta Eguŕolak irabazi zuten. Bost tantoz irabazi.

Ondoren, Bazkaran eta Pagoaga, Gatzaga ta Guridiren aurka eratu zuten bigaŕen jokaldia.

Bi tantoz bakaŕik baiña, abarketa mutuŕak ufatuta bedere, Pagoaga ta Bazkarena izan zan jokaldia.

Gaur arratzalderakoak

Lenengo jokaldia: Markines eta Areitio, Juaristi, Aranburu ta Lasa'ren aurka.

Bigaŕena: IV gn. Ramos eta Gurutzeaga, Onaindia ta Gatzagaren aurka.

Moderno'n (Donostia'n)

III'GN. ATANO TA ARTAZO'K ZORTZI TANTOZ IRABAZI ZIETEN IV'GN. ETXABE TA "MONDRAGONES,,'ARI

Entzun degunez, iritzi-miritzilariak naikoa jazo dute III'gn. Atano. Galtzaileak ere ez omen dituzte bezan utsi. Ori obe! Itxura dagonez, pelotariok "erti-aldez" diardute III'gn. Atano'k ere bai. Bai, bai! Kiŕu, Egita ta Ubila'kin jokatzeko eskuko miñ asko... Orain, baiña, "erti-aldez" diardute-ta...

"Club Deportivo" ume-zurtz alde

Goragaŕia da aspaldion "Club Deportivo"k dagian lana. Gudarien ume-zurtz-alde dagi orain lan.

Eraiñegun, Uriko txaideak izan zituan lan-leku. Atzo, inguruetako eŕiak. Biar Zornotza, Gernika ta inguruetara jaŕaitzekotan da. Ori da ori ater-gabe ta aspeŕgabe jardutzea! Zorionak zueri, "Club Deportivo"koeri!

Eraiñegun Bilbaon batutakoak 2.124'45 lko. baiño geiago dira. Goratzekoa da Guda-Zaingoaren eskuzabala, 100 lko. eman zituan aitaturiko ume-zurtzontzat.

Ume-zurtz-alde, jostailu ta dirutan ezer eman nai duten eskuzabalak, Urkixo'ren Zabale'ra, 9, joan ditezela.

MENDI-GAIN.

Komunismuaren kaltez dirala-ta norbaitzuk artu dabezan bidiak eztira egokiak

Orixe diño damu andiz Erroma'ko Aita'k

Paris.—Aita Santuak Gabonetako itzaldijan esan dauzanetatik, "L'Oeuvre" izpaŕingiak itz oneik banand ta agertuten ditu, bereziki:

"Gixabidiaren indaŕen kaltez, matxiñada-zale ta komunisten alegiñak ezerestu gurarik jagi diriank, eta onetan iñor baño lenagoko ta beñagoko dirala uste ixanik, bide okeŕik asko ta jokaera ez egokirik ugari darabilezala tamal biziz oartu daruagu."

ESPAÑAŔ PORTUAK ZAINTZEKO

Londres.—Españaŕ portuak zaintzeko lord Plymouth'ek egin daben eskariaren erantzunerako amaŕ eguneko epe edo plazua emon da.

UKATUKO ETE?

Washington.—Lege-etxe nagusiko batzaŕak asten diran egunian lege-gaibak aurkestuko da batzaŕari gobernuari izkilu-bialtze kontuan galerazpenak egiteko eskubide batzuk emoten.

ALEMANI'REN EGOERA

Paris.—"Paris Soir" izpaŕingiak Berlin'en daukan ordezkariak diñoanez Reich'go gobernuak ondo ikusten dau frantzetaŕ eta eŕusitaŕen arteko itunbena eta eskatzen dau lateŕi edo estaduen artian zarata nastia dagonetan Lateŕi Batza ixan daitela norixan dau eŕudun.

ESKUBIDE OSUA ROOSEVELT'I

Washington.—Eskubide osua-arauzko legiaz, Roosevelt, Lateŕi Batuetako lendakarija beste bere auŕetiko bat ez batek ixan ez dauzan eskubidedun lotu da.

BURNIBIDE LUZIA

Moscou. — Ainbat denporan egiten jardun daben Ridder ta Rubtsorka alkaŕtuten dauzan burnibidia amaitu dabe. 259 kilometro ditu.

"PALOS" ONTZIJAREN AUZIJA

Madrid.—Doistaŕ ontzi oŕen auzijabide Euzkadi'ko jauŕbidiak jokatu dauan zuzentasunaz Londres'eko ardura-bazkunak epaituko daula uste dau "Claridad" egunerokuak.

LATEŔI URIBURUA UZTUTZEKO

Madrid.—Uri onen aldezko Batzaŕak ainbat uri aundiŕiko abintzak jaso dauz Madrid'eko biztanliak leku - uztutzia dala-ta uri oneitara juan diŕezan. Albacete, Jaen Murcia, Barbastro, Reus ta Gerona dira oŕeik.

JAURLARI BAŔIJAK

Valencia. — Madrid eta Murcia'ko jauŕlari, Villalba'taŕ Mikel eta Romero'taŕ Adiran izentau ditue. Azkenengo au Pontevedra'ko alduna da.

GUDA-MUTILEN ALOGERA

Valencia. —Españaŕ Gobernuaren aginduz guda-mutil gustijentzat alogera bakaŕa ixango da, amar lauŕleko egunero.

Jatekotan, bederatzi eŕial eralgiko dira ta garbitasun, osakai ta izkilu-gertuketan, iru txakuŕandi.

ASALDARIJEN ZIŔIPAŔAK

Madrid.—Uri onetako guda oŕetatik jaso ditugun izpaŕetan patxistaŕen aŕtian lazka ta asaŕeak dabez.

Batzuk eŕekete ta bestiak palanketaŕak dirala-ta, bakia egingo ba'zan, talde bat erail biaŕa ixan eben gudal buruak.

JANTZI BEREZIAK GALERAZO

Londres.—Urte baŕi egunetik galerazota gelditzen dira Inglateŕa'n jantzi bereziak gobernutaŕentzat ixan ezik.

Paxistak legez ziaztu ta argiagotu daiŕela eskatu dabe.

MATXINADA BAŔIJA

Shanghai.—Chian-Gu uŕian baŕiren baŕi matxinada baŕia sortu da. Asaldarijak gurenda-itxaropen osoz jagi dirala diñoe.

SUIZA ONDORA IZKILUAK

Paris.—Suiza'ren mugaetan aleman gudari-aldra andiak, ara-onuska dabiltzala egunetan diño "L'Humanité"k. Eta baita arma ta sugairik ugari be bildu dituala muga inguruetan.

Alemania'ren gurariak zer diranentz eztakigu.

SANTANDER GOGORTZEN

Santander. — Alkartaunen batzak, egazkiñen suagen aurka eria zaintzeko egiten diran lanak ikusita, eskabide bat egiten dau. Bere ustez gudearentzat eztiran lau gustiak bastartu eta laga egin biaŕ dira Santander'ko langile gustien eskuak guda-lanetan ibili daiŕezan.

MUGAETAKO NEUŔIAK

London. — Lateŕietako ministroari gaur emon dautsa España'ko arazoetan ez sartzeko lanetan dabilen Batzordeak oar bat. España'n gudan ari diran talde bijai bialtzeko, agoki izango litzakezan erabagiak leoŕa ta itxasua zainduteko.

Guda alderdi biai amar egunen buruan erantzuteko eskatzen yake.

Eskakizun oŕeik, Henry Chilton, Endaya'ko ingelandaŕ ordezkaria ta forles, Madrid'eko ordezkariak eruango dautsez erkal-jaurlaritzari.

ALEMANIA'REN ERANTZUNA

London.—Berlin, atzo ingelandar ozdezkarijak eta Von Neurath, alemanak, itz-egin eben España'ko gudeatzaz.

Gudariak bialtzea dala-ta parantzetar ta ingelandaŕak emon eben oaŕari, Alemania'k ganeko egunen baten erantzungo dautsola uste da.

Erantzun ori zertarikua izango dan ez jakin.

Errementeria'tar Saba
JOSTUNA
Ondarroa

España'ra bialtzeko gertau dabezan egazkiñak Ipar-Amerikan

New York.—España'ra gudagayak bialtzeko, Lateŕi Batuetako gubernuagarik baimena jaso dauan Vimalert Company etxiak, gai oneik erosi ditu: 35 egazkin Curtiss-erakuak, 100 Wahs, eta beste enparauak Wright, Coquerors eta Hornets.

Bosteun ta seireun zaldi-indaŕeko bultzkiñak dabez.

Gayok, Ohio-Dayton'en gudarostiari erosijak ei dira lenago.

UNAMUNO IL

Madrid.—Atzoko izpaŕetan itunagaz emon gendun Unamuno'ren eriotz izpara baqeztuta eta ziurtauta geratu da. Atzo aŕatsaldian bere idazkolean lanean ebilala eriotzia eldu yakon.

Salamanka'ko ikastola nagusiko buru ixan zan eta azkenengo paxistekaz Salamanka'ko kontzejal ixan zan lenengoetan, baña gero kargo oŕetatik kedu egin eben.

ITALIA ASPERTUXE

Paris.—Italiaŕ patxistak españaŕen aŕtian gudatutiaz aspertu-samaŕ dirala zabal da.

Diñoenez Mussolini jaunak ots egin dautsa Hitler'eri gudaketa oŕetzaz alde egiteko asmoa azalduaz.

Ixan be, loŕtu dauzan garaitzak eztautse gogua asko poztuazi.

Zer nai ete dabe alemanak itxas-ontziei bideak sarratu eta jazartuaz?

Alemanak asaŕe agertuten dira Euzkadi'ko gobernuak zuzentasunaren ixenez jokatuaz "Palos" ontziagaz egin eutsenaz. Euren asaŕe ori ezin gorde dabe eta saspikiak lez or dabiltz itxasoetan baketsu dabiltzan itxasontziei eragozpenak ipiñten.

Arañegun "Soton" ontziagaz sartu ziran eta estualdi edeŕa emon eutsoen "Koenigsberg,,'en kañoyak. Ori dala ta Santander'eko jaurlariak bere asaŕia bixiro agertu dau.

URTE-BARRI OSPATUTEN

Urte-baŕi eguna ospatuteko, apari ba-tera deŕu euzan Euzko-Gobernuko lendakari jaunak gudalburu, agindari ta abaŕ, eta oŕa, oŕ, apari atako zertzelada bat.

NERE BORDATXOTIK

Bildutako Sortatxoak

¡Aguŕ, EGUNA! ¡Aguŕ, poz iŕiz!
¡Moteiak! Edeŕto apainduta kaleratu aute gero... ¡Dotorea ago, aŕanetan!
Kanpoz begiratzen ba'zaik, jantziz iñoren lotsik ez dukala aitoŕtu beaŕ.
¿Ta baŕen muña?
Oŕtan ago sendo, oŕtan.
¡Bejondeikela motel!
1937'gaŕenaren asieran oŕen bikain kementsu agertu aizen ori, ondorengo urteak amaitu ta amaitu, igaro ta igaro dijoazenean, i egundo baño trebeago ta osasuntsuago izatea nai nikek.
¡Orixe nire amets bakaŕa!

* * *

Entzun, irakurle.

"Lizardi" euzko oleŕkari gurenaren "Itz Lauz"-en oŕialdeak iñoiz miaztu ditugu?

¡Zein eztitsuak diran ba...!

Aztu eziñeko bere maiteñoa euzkeŕa zizun "Lizardi" aundiak. Une oro deŕlor berekin beaŕ zuen pitxia.

¿Ainbat aldiz amestu zizun egunerokoaren oiartzuna euzko-kaletan zeaŕ entzungo ba'lizu, zeŕ brinka ez luke egingo gure Joseba Mirena'k? ¡EGUNA! ¡EGUNA!

I izango aiz euzkaltzale zintzoen egunerok gosari. I gabe gu alikatzerik etzeok.

"Lizardi" ta "Kirikiño" baten begiak ikusiko ba'indute...!

* * *

Ergelak gaituk euzkoak.

Ergelak ik dakaŕkikan pitxi edeŕa buraz. Aŕotz kutsuak aspaldidandik asiak itukan gure luŕetan, eta erabat aŕoztuak gaituk oraintxe. Matsik onena etxeko magastian degun-aŕen, beti auzo magastian goazik.

Ik EGUNA, etxeko matxarekin egiñiko edari gozoa eskeintzen diguk, baña belduŕ nauk beaŕ ainbat edale ez ote dukan izango.

¿Ulertzen, irakurle?

* * *

¡Utik, baño beltz itxusiok!
¡Ufun, itxasoaren oŕu takaŕok:
¡Ixil, Ama'ren negaŕ zotin itunok!
Orobat, izkilu ta suaga zarata nazdagaŕiok!
¡Pakea bedi guzion eŕegin!
Ez geiago odolik euzko-mendietan.
Euzkadi euzkoentzat.
Eŕiak euren buru gabe.
Langileak orobat.
Auxe izango al da 1937'gaŕen urteak ekaŕiko digun saria.
Agiŕe jaunak esan duan lez, "unerik beltz eta lotzenetan berpizten dira eŕiak".
Jaunak nai dezala gure oni au gertatzea!

BASARI.

EUZKADI -EŔIJETATIKO IZPAŔAK

Zolio

EUZKEREA GALTZEN.—¡Euzkerearen edeŕa, irakuŕle! ¡Euzkerazko berbotsaren eztia! ¡Euzkel-eŕietako euzkel usain gozoa!

Negaŕez gayatoŕtzuz, adiskide. Orain arte eŕi onetan bizkoŕ bizi-ixan dan euzkerea mekotuten asi yaku.

Gure elearen aldez emen iñok eztaulo ezer egiten ikusirik, egi gaŕatz ori erakusten eta osakai batzuk opatuten gatos gauŕ gu.

卐 卐 卐

Arañun, elexa-ondotik igaro biaŕ-ixan gendun Biotza naigabez leŕtu-agiñian, erdebitz batzuk entzun genduzan. Bost urteko mutiltxu batek—matrail goŕi lodi, begi baltz bigunak, ¡euzko baba lorea!—erderea erabilan paŕa-paŕa bere espantxuetan.

Guraso abeŕtzalen semia da umetxu ori; juan dan udan tutik be ezekian erderaz; eskolara ezta ibili iñoz. Nok irakatsi dautso erderaz? Bere adiñeko gastetxuak.

Bost urtetik amasaspi urterako gastetxu geyenairi, Elexa-ondokoairi ta Azpiuntzetaŕairi batez be, erdera atsegin yake orain. Kanpotaŕ "eŕefugiadu" gastiak (batzuk gipuzkoaŕak, bizkataŕak bestiak) sortu dabe erdeltzaletasun au.

卐 卐 卐

Zoaz, irakuŕle, domeka-aŕasti baten Zeisakone'ra. Eztogu entzungo euzkel itzik. Erderea baño eztarabile gaurko mutil-neskak.

Andikien elea dala-ta, erderaz itz egitia eskatuten dau neskatoen aŕotasunak eta aren erdel-itz-zaŕapadeari erderaz be erantzungo dautse kezkabako mutilak.

Lan onetan danak dira batzuk. Danak, abeŕtzaleak eta abeŕtzale eztiranak, euzkerea baztertuteko alegiñak egiten. ¡Au joŕa!

卐 卐 卐

Ba-daukagu Araudia (Estatutoa). Araudiagaz euzkereak asko auŕeratuko ebala uste gendun. Gure jayoteŕi maite onetan baña, ezta agiri auŕeratze ori.

Eŕiko agintari gustiak abeŕtzaleak dira. Eztautsegu ukatuko abeŕtzaletasuna. Baña euzkeltzaletasuna?

Araudia daukagu. Abeŕtzaleak baño eztagoz Udalan (Ayuntamientuan). Irakuŕle: ¡Udaletxetik eztau urten oindiño euzkeraz idatziriko leŕorik!

Oindiño ezdira egun asko, Agintz bat bialdu euskun Endore (Alkate) jaunak artalderik daukagun guztiairi. Eŕefujiaduentzako ardi batzuk saltzeko iños kun. Eztogu esango guk eskari ori txarto dagonik; baña Agintza erderaz idatzirik bialdu euskun, eta au ez, au ezta ondo egiña.

Oŕetarako, be, eztau baliyo gure euzkereak? Idiskaz ibiliteko baño geyagorako eztozue gura Abeŕiaren elea?

卐 卐 卐

Txarto goaz olako bidetatik. Gauŕ lan apuŕ bat ez egiteaŕen gerorako itxiten ba'dogu, euzkerea ezta osatuko baŕiro emen. Geugaz batera, geldiro-geldiro ilgo da.

Zolotaŕ gurasoak: Euzkerearen aldez ekitia, oitura zaŕen aldez lan egitia da. Ez egixue erabili erdera. Ez egiezue itxi zuen umeairi erderaz egiten.

Eŕefujiaduak: Ez egixue alpeŕik galdu zuen seme-alabairi euzkerea irakasteko orain daukazuen ereti edeŕa. Euzkeraz itz-eginazo egiezue. Onuratsua ixango yatzue ta bide batez eztautsazue kalterik egingo euzkereari.

卐 卐 卐

Alkate jauna: Gazte zara; Euzkadi'ko endorerik gastiena biaŕba. Abeŕtzale zara; onek jazo zaitu eŕiko agintaritzaren burua ixatera.

Asko itxaroten dogu zeugandik. Zeure eskuetan dago Zolo'ko euzkerearen etoŕkixuna. Zuk gura ba'dozu (ta gura ixango dozu), zutunduko da em[illegible]n ostera ta betiko euzkerea.

Gaste zara; abeŕtzale zara. Zure gastetasun ta abeŕtzaletasun guragaŕiak eragozpide guztiak apuŕtuko dabez.

Eŕiarentzako iragarki guztiak euzkeraz egiteko agindu egixu. Eztogu ikusi gura erderarik gure Udaletxeko atean.

Gatxa dala ori lortutia? Gura-ixatia al-ixatia da Araudia etoŕi yakunian asi ixan ba'zan iñor euzkeraz idazten ikasten, jakingo leuke onezkero iragarkiok idazteko beste. Orain zenetarik iñok ezin ba'dau euzkeraz idatzi, lan egixue ta ila bete bi baŕu danak ixango zarie euzkel-iragarkiak egiteko gai. Eztago eragozpiderik zeozer lortu egi-egiz gura daunarentzat.

卐 卐 卐

Maixu baŕia zatoŕkula-ta zuŕumuŕuak dabis. Endore jauna: ez egixu artu euzkeldun eztan irakaslerik. Euzkel-eŕietako irakaslea euzkelduna ixango dala diño Araudiak. Euzkelduna eskatu ba ta irakasle euzkelduna eukiko dogu.

Arek garbituko dau gure umien euzkerea ta euzkeraz idazten ta irakuŕten irakatsiko dautse. Gero, ogei edo beŕogei urte baŕu, oraingo umeak Zolo'ko agintariak ba'dira, jakingo dabe iragarkiak euzkeraz egiten.

Irakasle euzkelduna da euzkerearentzako onik andiena.

卐 卐 卐

Gurasoairi ta Endore jaunari deitu dautsiegu. Ez uste-ixan baña, bestiarentzako eginbiaŕik eztagonik. Euzkerearen zabalkundean guztientzat dago lekua.

卐 卐 卐

Zolotaŕ guztiak, baltzak eta zuriak goŕiak eta urdiñak, zaŕak eta gastiak, gixonak eta emakumiak: ¡euzkerea aldeztuten jo ta ke!

Euzkelduna aŕtu gendun gure asaba zaŕakandik biotz-unean daukagun gure jazoteŕi au. Lasteŕ itxiko dogu betiko. Erdeldundurik istea ez geuke gura.

AGUREAK.

M[illegible]TA GUSTIETAKO KRISTALAK
GORBEA Y C.ia
11'gn. Alameda de San Mamés txaidian
11447 Uŕutizkiña

Lekeitio

EGUAŔI-URTEBEŔI. — Egunetako guda intziri aŕtean ere, guda on gertu-geŕtuan degun eŕi ontan, ikutu berezia izan dute bai Gabon-Eguaŕi eta bai Urte-zaar-urte-beŕi egunak.

"Tuŕoi,,'rik ez degu izan, baña baŕai prexku edeŕa bixigu txitxaŕo eta abaŕ adeŕak ala ere bai nozki. Bear, gabon-gabeko oparia goxoa izan da. Auŕtengoagatik ere, Jaunari ezkeŕak eman beaŕean gera.

Eguaŕi egunak, jai aundia bezela, eleizaratu ditu biotzak. Amaretan Jaupa naguzia edeŕ-edeŕa izan zan Perosi'ren "Eucharistica" abestu genduan. Amairean, J. Valdes'en eguari abesti goxo bat.

Urte-zaaŕak igez egin du. Aguŕa emana diogu alik ondoen. Urte-Beŕia, azi bezin laxter igezi bezela ba dijoa; egunak ara iru.

Erixadonean Jaupa naguzi edeŕa, beste eleizgai aŕtean, izan da Perosi'ren iru abotzetakoa abeztuaŕ. "Ofertorio,,'an, Goikoetxea'ren "Ave Maria" eta azkenean "Josu negaiez", A. Ugarte'ren eguari abeztia zuzendari Valdes'taŕ A., abeztu genduzen.

Urte zoriontzua izan dezagula,

J. I.

Elgoibar'tik Bilbao'ra

ERIOTZA.—Orain egun batzuk, Jaungandu zuan bere bizia, 60 urte zituala, Elustondo'taŕ Pantzeske, "Ibaŕtxiki" basetxeko alabea, Begoña'ko Deune Monike lekaimeetxeko "legia" zan (G. B.).

Laguntzen diegu atsegabian, bere lekaime laguneri eta sendikoeri.

Aixerixa

EUZKEL-IZENA.—Igaro dan 23'an. Lekeitio'ko bar "Leku-Eder,,'eko Irazola'taŕ Laurentzi eta Argoitia'taŕ Benite' ezkontzako lenbiziko emaitza izan dute.

Amoroto'ko txadonean ugutzatu edo bataiatu da alabatxoa. Ituŕalde'taŕ Plazido itxaz-ontzi "patroi" ezaguna, eta Bereikoa'taŕ Eugeni, "Amiñaga" baseŕiko etxekoandra jatoŕa, izan dira besoetan aŕtu dutenak eta Amaya euzkel izen polita jaŕi diote.

Zorionik beroenak aita-ama'ri.

AGUŔTU.—Egunetako jaiak dirala eta ziur nago anai, lagun azko alkar aguŕtu dutela. "Eguaŕi" egunean, lekeitio'ko seme "Endaitz", euzkal-idazle jatoŕ-jatoŕa ezagutu eta agurtu egiteko aldiona izan det.

IXAKA.

Galdakano'tik

IKUŔIÑAK EMOTIA.—Gauŕ, goxeko amaiketan, Elexalde'ko eŕtxadonan ixango da ikuŕin baŕi biren onespena. Ikuŕiñak, San Miguel'daŕ Iñaki eta Leizaola gudasalaentzat dira, eta zabalduriko bilpidez baturikuaz egin dira, ta eŕijak gogotsu erantzun dautsa dei oneri.

Ain maite genduban Leizaola'taŕ Karmel zanaren sendijak be, emokun berezija eskeŕi dau.

Ikuŕiñak onetsi ondoren, saletako buruzagijei emongo yakez, Abeŕija'ren ikuŕaz geure luŕalde gustijak ziaŕ azkatasun-didaŕa eruan dayen.

Jaŕayan, il diran gudarijen gogo aldez, mezea ospatuko da. Etxian dagozan gudari gustijakin batian galdakaotaŕak egikixun oneitara dirala uste dogu.

Urgoitiko

Udalei agindua

Burtariñak

Euzkadi'ko Udal edo Ayuntamentu gustiei agintzen yakoe urte baŕi egunetik asi ta sei egun baño len eŕi baŕuan dagozan artu edo eŕikasautako eta egin bako burtarin gustien zertzelado osua emon dagiela. Burtarin oneik zein lanetan dabiltzan be esan biarko da.

Bilbao'ko Euzko-Gastedija

GUDARIJENTZAT JANZKIJAK

Oldargi eta Alberdi gudaltsaletako mutilaentzat euren etxekuak janzkipardelik ba'lebe, Gastedi onetara ekaŕi begijez martitzen eguberdiko amabijak baño len.

Aragoi'ko guda-oñetan

Saatago.—Ebro'ren egoaldetik dabilen guda salak eztau gaŕantzikorik ezer egin. Azuara'ko inguruetan bakia.

Lezera'n, urtjaren amayerea ospatuteko gure kañoyak ogetalau tiro jaurti ebezan gudaletxe nagusiaren gain eta Belchite'ko kanpayari. Eŕi onetan ametralladora batzuk eukezan. Suagak kalte gogoŕak egin ebezan.

Azaola aldian gudariak Godos gogortuten diñardue.

"Fano" gudazaleko gudari-taldetxu ba.
Euren atzian, Elgeta gipuzkoaŕ uri polita. Pasisten kañoi gustijak aŕen, zutik diraue ondiño eleiz-doŕe ta etxe batzuk.

Atzoko eguna euzko zaingoetan

Patata-azija jateko ez, ereiteko baño, diñoe Nekazaritza zaingoan.-Lekeitio'ko arrantzalien eskabidia.-Ixunak.-"Pitxitxi" landolearentzat goralbenak.

Arroza zabaltzia laster zuzenduko da.-Ixentatze barrijak.-Beste zertzeladak.

Lendakaritza

AGEŔALDIRIK EZ

Eguerdi ostean Basaldua jaunak aŕtu ginduzan izpaŕkariak eta lendakaria lan ta lan ari dala esan dausku.

Ageŕaldirik eztau batik be izan.

GUDAOÑETAN EZER EZ

Guda-oñetako izpaŕak jaso doguz, eta ezer ezta izan gauŕ. Izpaŕ au Euzkadi'ri ta Asturias, Leon, Santander, Burgos ta Palencia'ri berebat dagokiz.

ITALIAŔ-ENGLANDAŔ ITUNBERIA

Itunben au ertsi eta ixenpetuz izan da, esan dau Basaldua'k, baña eztaki gu zer tankera ta muin dauan.

Sorospide Zaingoa

EZER EZ

Baŕirik ezta izan emen be. Arazu asko azterturen diardue. Zaingo onetarako emokun asko aŕtu doguz.

Lana. Aurrebegiramena ta Eramanekarri Zaingoa.

GAURKO LANAK

Erabagiteko dagozan arazo asko adiralduten eragon dabe, ta ageŕaldirik eztabe izan.

Toyos jauna oraindik zaingora eldutzaile egoan, auzi batzuk atondutera joan baita.

Osasun Zaingoa

Gaŕantzitsurik eztogu zaingo onetan ezeŕ auŕkitu uŕengo doazan izendatzeak izan ezean.

Derio'ko Gexotegi'ko sendagile, Goikoetxea'taŕ Imanol.

Itxasketa'ko aŕtezkari nagositzak beaŕ dauzan osasun zertzalada ta agiriak emoteko sendagile, Rodrigues Fonseca'taŕ Seberin.

Osasun-Zaingo'ko bazkintzako idazkari, Aransolo'taŕ Joseba Koldobika.

Zaingo onetako basaurijetako garbitasunekiko idazkari Esteban García'taŕ Kepa.

Oŕa Espinosa jaunak atzo izenpetu leuzan agindunak.

Erri-zaintza zaingoa

ESPETXERALDUEN KANBIJUA

Luisa jaunak esan dausku gaur asi dirala espetxeralduen kanbijoko lanak eta origaitik jente ugari ibiliŕ dala zaingo onetan.

IXUNAK

Orueta jaunak esan dausku 1936'garen lotazila'ren lenengo amaboskaruan kendutako ixunak ogetamasei mila ta eun eta ogetamaŕ laurlekora igoten dirala eta bigaŕen amabost. Karukuak ogetabost mila ta ogetabost laurlekora. Gustira, irurogetabat mila ta eun eta beŕogetamabost laurleko.

Lotazila'n kendutako ixun batzuk, jaŕaitu dau Orueta jaunak, urtarila'n kobrantekuak dira.

Zuzentza ta Gogo-lantze zaingoa

Ruiz del Castaño jaunak itz egin dau izparkariakaz Osakintza Ikastetxeko saŕeria egiteko ilaren boskaŕenerarte ko epia luzatuten dala esan dausku.

Epe edo plazu auxe da baita be beste jakintzetarako eskabidiak egiteko.

Erri lanak zaingoa

AŔIETA JAUNAK ESAN DABENA

Urondo jauna gaxorik egualako Aŕieta'k urten dausku. Gaur goxian, esan dau, ainbat ikustaldi eukiŕ doguz eta lanerako astirik eztauskua laga.

Rufino Castaños alduna emon egon da. Mayor ibayaren nasaitasun-lanetzaz itz egitera.

Valle laguna be emen egon da C. N. T.'tzazko itaun batzuk egiten.

Lekeitio'ko aŕantzaliak be etoŕi yakuz. Aŕain ugari atzapetan dabelako nora eruan eztaukiela ta Bilbao'ra ekarteko eŕeztasunak eskatu dabez. Zaingo onek goitu dau, poz-pozik la gunduko dautse.

Azkenez, jaŕaitu dau, ugazaba ta lan[illegible]en jaubientzat agindu bat emongo da. Agindu onetan osoro galerazoko yake burtariñen gayak emon edo kon pontzak egitia, zaingo onetako baimenagaz ezpa'duaz.

Nekazaritza Zaingoa

PATATA-AZIJA, JATEKO EZ, EREITEKO BAÑO

Uribe-Etxebaŕia jaunak esan dabenez, orain emongo daben patatea zaingo onek, ereiteko izan biaŕ dau, soil-sollik eta ezetara bere ez jateko. Zertzelada au argi baño argiago ezarteko eskatu dausku gustiak ondo uleŕtu dagien.

Agindu au autsi dagiana zigoŕtua izango da.

Beraz, erein biaŕeko da oingo patata ori, oŕetxetarako bakaŕik emongo dau, ba, zaingo onek. Gauŕkuari bakaŕik etxako begiratu biaŕ.

AGEŔALDIAK

Zaingo onetan gaur artu dirian ageŕaldiak, ona:

Sondika'ko Nekazarien Bazkuna, Amuŕio'ko Udala, Laukiniz, Santurtze-Ortuela, Okendo, Portugalete'ko Udalak; Basauri'ko batzorde bat, Arana'taŕ Kauldi, Uraburu'taŕ Eŕoman, Etxebaŕia'taŕ Nikola, abelgoŕi-jaubien batzordea, Rivas'taŕ Peli, Fulaondo'taŕ Danel, Eŕuki-Etxe Deuna, Arantzazu, Zala, Kaŕantza ta Galdakano'ko Udalak; Uribesalgo'taŕ Sabin, Martinez'taŕ Eŕkarta eta Jimeno'taŕ Imanol.

Salerosketa eta orniketa

ALDASORO JAUNARI

Atzo goizez, Aldasoro jauna ikertzera Eŕusiako Bialdua ta Atzerian Euzkadiko jaurlaritzako ordezkari Zu'aika'tar Toma, Valle'tar Paul eta Bitoria'tar Eŕoka izan ziran Aitaturiko zaingoan.

Iker zaleak apurbatez utzi ta izparkariok-gana aurezatu zan Aldasoro jauna.

—Bart—esan zuan—Lendakaritzan ospatutako aparira etoŕi ziran Euzkadiko jaurlari ta militar guziak eŕiaren orniketarako Euzko Jaurlaritzak zabaldu duan ola goratzeari lotu ziran.

Ola'ko langile guzien buru, gipuzkoar arakin eutsutetsu Goñi'tar Kepa jaŕi de[illegible]aŕaitu zuan Aldasoro jaunak. Goñiren lanerako zaletasuna goratzekoa ei da. Ola'ko lan guzia berak erabiltzen dua'a ta berari esker egin ei du olak egin duan gorakoa.

Laister-zaiñeratu zuan Aldasoro jaurnak. Aŕoza eŕian bear dau eraz zabalduko degun asmoa det. Ziuŕ-asko, aste ontatxe bertan, guda asi zanetik ikusi ere egin ez ba'degu, eŕitaraj kolpez eman al izango diegu.

Aldasoro jaunak egunetik-egunera orniketa arazoa eŕazten dijoala-ta, pozaŕen agurtu gaitu.

AZKENENGO IZPARRAK

España'ko guda-oñetan.-Barcelona'n.-Lanik eza arintzeko amabi milloe laurleko Katalunya'n

Euzkadi'ko gobernuaren guda-agirija

Jasokunik ez Euzkadi'ko guda-oñetan. Gure egazkiñak ikusketak egin dabez arerijoaren guda-oñetan

BARCELONA'N

Guda-zaiketa'k agertu daben agiriak diñoana: Guda-oñetako ekintzak artileriaren suan lotu dira.

Gure izkiluak tiro zuzenak jaurti dautsoez arerioaren trintxerei eta eztautse laga eurak gogortuten.

Belchite'ren aurka ekin dan suagakadeak arerioa igeska ipintia lortu dau eta e[illegible]k zaintzen ebezan izkiluak ixildu e[illegible]n ebezan.

LANIK EZA ARINTZEKO

Generalitat'eko egunerokuak agindu bat dakar. Bertan diñoanez amabi milloe laurlekoko laguntzea egiteko eskubidia emoten dautso Eŕi lanetako arduradunari lanik ezaren aurka egiteko.

ARANJUEZ INGURUETAN

Dinamitero talde batek arerijuaren burni-bultzi edo tren bat biŕindu dau. Gure artera gudari bi etoŕi dira euren izkiluekaz.

GUADARAMA ETA SOMOSIEŔA GUDA-OÑETAN

Aitatzia merezi dabenik ezer ez. Suagakada txikija.

GUADALAJARA'N

Inguru oneŕan egiten diran guda-lanak ondo duaz, gure agintariak bururatutako gurariak beteaz. Taracena aldian beŕogetairu lagun atxilotu jakoez arerioari.

ONTZI ITALIAŔAK ETA ALEMANAK

Paris.—Europar patxistak españaŕai sendo laguntzen dautsuela oindiño be autortuten dau "Le Populaire"-k.

Genovatik ontzi bat urten dala diño, kañoi, egozkin eta izkilazkaŕez baterik eta beste kai batzutatik artileriko gudari ikasiak.

Italiar eta aleman kayetatik, iskulua eta guda tresnaz ateraten dira ontzijak.

Mediteŕaneo ziar gelditu barik dabiltz italitar gudontziak eta aŕotz ontziak geldirazi eta arakatu egiten ditue. Blokeo dalakua Itali'k eta Doitxeŕi'k dagie, españar asaldariak ezpaiditue ontzi nalkorik ortarako.

FRANCO TA ASTRAY BAYONA-ALDIAN

Bayona. — "Avance" izpaŕingijaren idazle bat eldu baŕi da ona ta jerak azaldu dauanez españar gudalburu bi, Franco ta Millan Astray gaŕantzi andiko arazuaz eldu ei dira uri onetara. Zeregin berezija da esku artian darabilena.

TROTZKY AUŔETIK DARABILE

Mexiko.—Lateŕiko irakaslien bazkunak dei bat argitaldu dau, ta gobernuari bialdu dautsa. Trotzky mexikar luŕetara erdu dalako.

Naste ta zapaŕadak sortu baño ez ei dauz egingo ta asaŕiak ugari, langilien matxiñadearen aurku janean jardun baño ez ei dan egingo-ta.

EGUNA ATZERRIJAN

Ingalanda'ren al-ixatia ikusten-ete?

Doitseŕi'ren ausarditasuna andija da ta asaŕe bixija soŕtu dau basteŕetan. Egal gustijetatik jasoten dira bere aurka askaltzale dira eŕijetako eŕiketalarijen itzak.

Egon be eztago ezkuŕbiderik bere ausarditasunarentzat. London eta Paris'eko jaurlaritzei España'n "comunismorik" eztedila jayo diñotse.

"Comunismorik" iñok be eztau gura, jakiña, baña eztabe iñok eztau gura, España'n "comunismua" jaŕiko dala esatiaren atxakiz, españaŕ-lateŕiko itz-bako gudalburubei gudarako izkilubak emon eta bake-bakian diran eŕijetako emakume, agura-atso ta umetxubak, doistaŕ egazkiñekaz erailterik be.

Eta berau, zorigaistuan egija dalako, "comunismuaren" areyo ixanagatik, "fascismuaren" adizkide eztiranak argi ikusten dabe, eta zu oŕtik eta ni emendik esan eta asi yakuz alkaŕ ezaututen, eta alkaŕen ibilerak neurtuten.

Gauŕ, geyenetan lez, Ingalanda dala esan lei gustijonen ardatza. Bere biran dabil gustija. Berberak darabil. Antxiñatxutik ikusten genduban bere eskuba auzi onetan.

Jazoten dana: lateŕ-auzijetan jakituna diranen lanak, argijago, "diplomaticoen" lanak astiro juaten dira eta geuri etxa[illegible]u atsegin ixaten; baña egunak juan eta egunak etoŕi, "diplomaticoen" lanak mutuŕa agertuten dau. eta orainguan be agertuten asi yakula esan lei.

Ingalanda'k bere lenengo zeregiña, antza danez, geure guda onetatik Italia ataratia ixan da. Mediterraneo'ko lateŕi onek ixen ori daruan itxasuan Ingalanda'gaz ondo egotiaŕen edo, nai ko kalte egin-ostian, gugandik aldendu ta bakian egotia autu duala esan lei.

Oŕi lortu eskero, Doitseŕi (Alemania) ausardija ixiltzia ezta gauza gatxa ixango. Biaŕba guk uste baño ariñago, gauzak nastauten ezpa-dira, ba, nai ta doistaŕen amoŕuba andija ixan, baretu biaŕa ixango dau, bere lateŕi baŕuko auzijak buru-auste andijak da motzoz-ta.

Doitseŕija'ren agindu-naya andija da, baña aleman edo doistaŕen jokaerea ezagutubaz duaz ludi gustiko lateŕi azkaltzaliak, eta doistaŕen jokuri kostauko yako bururik jasoterik.

Eden'ek Doitseŕi'ren naimen ausarditsubari erantzunaz egin dauzan itzak, gaŕatzak dira. Bere itzak irakuŕten doguzan bakotxean gaŕatzaguak irudituten yakuz. Doitseŕija'ri agiñak erakusten daut[illegible]oz. Eta agiñak erakutsijaz bakaŕik Hitler'en adizkidiak atzeratuten ba'dira, geure gudearen amaya asko uŕago ikusiko dogu.

ZETARGI.

Burdeos'tik.

NASKALDIJA

EUZKEL-EGUTEGIJA

Bilbao'ko Euzko-Gastedija'k 1937'gko. iraŕi daben euzkel-egutegi artezijaren ijeki bat, aŕtu dogu.

Edeŕa zala esan euskuben. Edeŕa ta artezija zala be bai. Berau dan edeŕa ta artezija zanik, eskubetan aŕtuta ikusi ezpa'gendun, ikusi, ez gendun zinistuko. Orain bai. Eskubetan aŕtuta ikusi dogunian, edeŕ-edeŕa dala ikusi dogu, ta artezi-artezija dala autoŕtzen dogu.

卐 卐 卐

Euzko-Gastedija'k iraŕi ta argitaldu dauskun euzkel-egutegi onek, amabi ingoski dauz. Eta ingoski bakotxian, ileko igande, jai ta donien ixenak dakaŕz. Edeŕgaŕitzat, baŕiz, argazki artezijak.

Egutegi-azaleko argazkij, Euzkadi'ko Jauŕlaritza-lendakarijarena da: Agiŕe'taŕ Joseba Andoni'rena. Argazki edeŕa benetan.

卐 卐 卐

Bilbao'ko Euzko-Gastedija'k argitaldu dabenen egutegi au erosiko eztaben euzkotaŕik ixango danik eztogu uste.

Egunero begiratuteko ez-eze etxeko areto-edeŕaŕitzat be edonun jaŕi legiken edeŕgaŕija dalako. Zorijonak Gastedi'ko argitaltzaliei.

¿ENTZUN DOZUBE...?

Doistaŕak, euren "Palos" ixontzija Euzkadi'ko itxas-zañak espe aŕtu eutsienetik ona, arterik aŕtu ezinda ei-dabiltz. Arein eŕayak sutegijan kiskaltzen ba'legoz be, dagozan bano kiskaldubago ez-eleŕekez egongo.

"Koenigsberg" doistaŕ ixontzi-buruba beñepein, "Palos" bide zala jazo yakana jazo ondoren, jazokun aren ondorenak jasan ezinda sabel-miñakaz istanda egin biaŕian ei-dabil.

Euzkadi'ko Jauŕlaritza'gandik aŕtu ixan eban ikaspidiak, min aundija emon ei-dautso, emon be.

Eta Euzkadi'gandik aŕtu ixan daben min oŕi ordaña emoteko, auŕian ikusten dabezan gustijei oldaŕtuten asi da, nunguak diran ez nortzuk diran jakin barik oldaŕtuten asi be...

卐 卐 卐

"Sotón" ixontzi gijondaŕa ikusi dau. Ixontzi oŕi, Santoña'runtz joyan, ezegaz zamatu barik, utsik juan be.

"Koenigsberg" doistaŕak begiratu dautsanian eta Bilbao'tik Santoña'runtz joyan ixontzija ikusi, guda-aupada gogoŕa jaurti eutsan, eta beriala geratu egijala, esan. Ixontzi-burubari oratu eutsoen, eta euren ixontzira eruan. Eta an, doistaŕ asaŕatubak, olantxe esan ei-eutsan: "Sotón"gaz egin ebana, Euzkadi'ko Jauŕlaritza'ri egin g[illegible] eutsala."

¡Koenigsberg" gaxua! Buruba galduta da[illegible]

JAINKOIXUNAK

Paxistak euren jainkotxubak dabez, eta euren luŕeko jainkotxubak guŕtuten asi ei-dira.

Urtzi, gixaŕtera gentza donia ekaŕtiaŕen gurutzean il zan Josu Urtzi-Semia, Jaun-Goiko lez guŕtuteko-ta, luŕetik uŕunegi edo aurkitzen dala uste dabe, aurki[illegible]

Italia'n, Italia'ko paxistak, Mussolini jayo zan eŕira bideskundiak egiten asi ei dira. Eta bideskunde oŕetan, Mussolini Italia'ko paxisten buru nagosija, jainkoixun-antzo guŕtuten ei-daba. ¡Olakorik! Italia'n jazoten dana Euzkadi'ko paxistak jakiten dabenian, jakin, Italia'rako bideskundiak gertetan asiko dira, Mussolini'ri otoi-bidez Euzkadi'ko paxisten gurendea eskatuten...

卐 卐 卐

Alemania'n, doistefijan, ostera, Hitler gurtuten dabe, Hitler'i otoi-egin eta Hitler'i alatzak eskatu be.

Hitler'en alatz-bidez (?) osatu ixan diran gexo asko ei-dago, Doisteŕijan.

Ango paxistak Hitler baño beste jainkorik ez ei-dabe gurtuten.

Ona emen ikasbide edeŕa emengo paxista katolikuentzat (?).

EGUNA
JEL

¿EULIJA-ETE?

Eulija dirudi ezta? Ezta baña, ori burnizko txorija da; egazkin arifietaikua. Gudaldijetan beriak eta bost egiten dabezanetaikua. Suaga edo kañoi bi daruaz, 20 eunen lodijerakuak. Ibili bafiz 450 kilometro orduko. Ezebez, Barcelona'ra or luterdijan elduko litzake Bilbao'tik.

Lgo. urtia | 3'gn. zenbakija | Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn. | Bilbao'n 1937'gn. Urtarrilla 3'gna. Igandea | 15. eunen

Gure gudontzijak paxistenari aurre emon eta Donostia'n eskuta arte jarraitu dautse

EGUNEKOA

Alemania ta Euzkadi

Gauzai beren sustařetatik eta gizonai euren egintzetatik eustea beti da ona. Gizon aundi izan nai duanak, gauzari gogoř eraunlzi bearko dio. Izakera aundiak ez bait dira utzkerietan sendotzen. Ez degu ikusiko gizon aundirik tentelkeriak egiten. Ezta sentzundun gizonik umekeriak esaten. Gudal-buru ospetsuren bat "tira goma" baten beldurez ikusiko ba'gendu, ez luke guretzat ospe aundirik izango.

Alemania Lateři aunditzak etsi izan degu, baiña, agerpen iluna eman digu.

Adimenaren-arau guzien gaiñetik, geu bildurtuko giñuzelakoan. Euzkadi'ra "Koenigsberg" itxas-ontzia bialdu digulako, lenengo. Euzkadi'k auzi ontan agertu duan burutasun eta zuzenbide jatořa baiño jatořagorik. Eta ala ere...

Gaizki oituriko umeak zerbait ukatu diotenean esan oi duan antzo auxe erantzun duanako bigaren. "Ez det egingo ori "edo" aura egingo det". Ořelaxe jokatu du Alemania'k "Soton" itxas-ontzia asaldatu duanean.

Egikerok ez dira sentzundunenak. Ez dute jasopen aundirik. Gizonaren sentzun eta gařantziari ez dagokiote iñoiz egikerok.

"Edonok" egiñiko tentelkeri bategatik ez da gizon aundirik asařetzen. Sentzundun emakumeak gaizki-esaka auřeratzen zaion moskoř ta lagun-galduai ez die jaramonik egiten.

Une lařiak ditugu.

Alemania'k galdu du "jokaldia".

Ez du bere gaitasukin azaldu. Euzkadi'k ostera, zuzutzean ludian dan gogořena baiño gogořago dagola agertu du.

Atsuaren aundikeri ta aundi-esanak beartsuaren eroapen eta bizitasunakin eutsi ta zapaltzen dira

Eroapenez bizi diranak goragaři dira ludiarentzat.

("La Tarde,,'tik euzkeralduta). ATXEŘE.

France'n sartu guraz.-Leterri orren mugaetan gizon asko bildu ditu Alemaniak.-Egitada orrek eztau zantzu onik.

London.—France'ren mugetan doistar gizon asko batio dirala-ta, ingelandar eři-gizonen artian zer esanik asko dabil. Alemani lateři ořetan sartubeko asmotan dabilela deritxoe. Hitler'ek pausu ori zelanik egingo ete dauan jakin gurarik dagoz.

Alemaniak eraso-aldi ori iru lekutatik egingo dabela uste da. Belgika ta Holanda aldetik, Lieja ta Amberez'tik ala Suiza'tik.

Diñoenez, guda ori asitakoan, Alemaniak ogetamasei giza-talde izango ditu, amasei otomau ta asetsitekuak, eta milla bat egazkin. Ganeko aste batzutara, gudari ořek amar bidar geituko litzatekez eta egazkiñak iru bidar. Tanketan amar milara elduko.

Rusitar egunerokuen eretxiz, Suiza'ren ipařaldetik asiko litzake auřeraka gogotsuen, beriala ondorenik lortu ez aren, France ařiskuan jařiko leuke-ta, ortiko buřukak gogor eta bultzadakuak izango litzatezelako.

Gertakixun ořetaz lo bide dira ingelandařak. Hitleřařak mutuřetara eldu dakiezanean estutuko dira, antza ingelandařok.

Gure gudontzijak paxistenari aurre emon eta Donosti'n eskuta arte jarraituten dautes

Atzo ařatsaldian, "Soton" itxasontzia Santoña'ra sartu orduko, Lekeitio-gañian paxisten itxasontziak ebizala jakin zan. Beriala gure gobernuak "Jose Luis Diez"-txasontzijari eta beste "bou" batzueri agindu eutsoen pirata ořein bila juateko. Guriak agertu orduko eurak igesari emon eutsoen. Kontxa auřera eldu ziranian gure itxasontziak kañoi-suaga batzuk jaurti eutsoezan eta euretariko bat osta-osta eta zalapastradaka Donosti'n sartu zala ikusi eben.

Loterija

Atzo egin zan Valencia'n loterija'ko zenbatzak agertutia eta sarituak ixan ziran zenbakiak onetxek dira:

Lenengo sarija, 28.390, Sevilla'rako.
Bigařen sarija, 41.955, Madrid'erako.
Irugařen sarija, 38.998, Barcelona'rako.
Laugařen sarija, 21.383, Madrid'erako.

IRITZI - MIRITZI

EZ GORROTORIK

LUZEAR

Sabin irakaslearen eriotz urteuřenean Mundak'n ninduzuten izlari. Gipuzkoa eta Araba alderako bultzadaren asiera zai giñan egun aietan ta eusko gudari sail eder aren auřean egia biotzetik eta pařetara pilpil zetorkidala aritu nitzan. Ta jakiña, aspaldian bařenen dabilkidan ořaren zimikoak azaleratu bear.

—Bildur bainaiz jakin ditugunak jakin ta ikusiko ditugunak ikusirik, gizatasuna galduta, odolegaři asegaitzez, gure erki maiteak gořotorik bildurgařienen mende jařiko ez ote ditugun.

Ta ikararen ikaraz "GOŘOTORIK EZ" esan nien bein ta beřiz ere, "gořotorik ez".

Ta "gořotorik ez" esaterakoan ez neuzkan begi auřean etsaiak besterik. Abertzaletasuna zapaltze aren, langileen eskubideak zapaltze aren, ezin esan alakoak egiten ari diran oiek, gure gizatasunari ziposkeririk sinisgaitzenarekin erantzun dioten oiek. Kristo'ren izenean apaizik apaizenak iltzen ari diran oiek: oietxek bakařik neuzkan begi auřean, gure gudari bikañai, gurutzean ildako Jainkoaren itzak gogorarazi ondoren, gure Egileari "barka zaizkiguzu gure zořak, guk gure zordunai barkatzen diegun bezela" egunero eskatzen diogunak gořotoari biotzeko ziřikiturik ere irikitzerik ez daukagula adierazias "GOŘOTORIK EZ" esaten nienean.

Gořotoorekin, maite degun eřia ondatuta, benetako pakerik gabe, beti zalantza ta kezka artean, zeru txikia litekena infernu bizi biurturik nabaitzen bainuan.

Ta atzo, biotzak dardar eragin dit. Gořotoorekin topo egin baidet. Ez gañera "gořotorik ez" nionean begi auřean nituan aienganako gořotoa.

—Izen eřeskadatxo bat zan. Donostia'n geldituako "traidores" eřeskada buruan zionez. Ta ogeitairu izen-abizen artean, bat bakařa izenordez "apaindu-ta". Ta izen-ordea, ařitu, irakurle, neronena.

Gořotoak erabilitako eskua ura idatzi zuana, noski. Nere izenordea Donostia'n geldituako anai bateri ezartzen baitzion. Ez aren onerako. Ez nererako ere. Bioi kalte egiteko baizik. Ta biokin batera abertzale alderdiari "Ořa or zuen idazleak" esanaz bezela.

Ez nua eřeskadan azaltzen diran nere bi anaiak nere iritzian ondo egin duten ala ez azaltzera. Gauza bat esan nai nioke, ordea, ura idatzi zuanari "Euzkadi Roja" artezkariak entzuteko eran gañera.

Iru anai dabizkit gudoñetan beren gogoz. Ez det aien izenik iñongo paperetan zabaltzen ikusi. Izan ere, ainbestek egin dute nere anai oiek ainbat.

Ba, nik, emendixek, nere iru anai oien izenean, fasistak artuta zigorpean egona dedan ařebaren izenean, eta neronenean eskaera auxe egiten det: Donostia'n geldituako bi anaien izenik ere ez dedila iñongo paperetan aizatu alik eta gauzak ondo garbitu arte, ta are ta gutxiago beřiz, malaz kanpora, berak baño erantzun bear aundiagoa dutenen auřetik, ta gezuřa lagun dutela kalterik aundiena egin nairik bezela.

Ez gořotorik.

Ta alderdi bakoitzak neur bitza bere lagunak, guziak ere lana izango dute ta.

Bilbao'n 1937'gn.

BURNIZKO TXORIJAK

¡Gixonak asmatsen dauzanak! ¡Eta gixadijaren onerako asmauko ba-leuz...! Baña egazkin edei au ez-edo da ořetarako. Beintzat mila kilo suaga erabili ta jaurtiteko geřtaurik dago. Zortzi izkilazkař (ametralladora) daruaz eta ibili ¡orixe da ibili! 320 kilometro ibiltzen da ordu bakotxean.

Bilbao'ko izparringijak diñuena

"Tierra Vasca"

"Costumbres públicas" deritxo izpařingi onen sařerako idazlanari.

Eta euzkotařen otura ta zilegitasuna goraltzen dauz.

Euzkadi'k iñoz be eztau gaiztakerirako makurtasunik erakutsi. Oturarik onenekuena dala be, baña, eten bako zuzentasun ori eskatutia lařegi litzake. Euzkotařen zintzotasun berauxe da guri, abeřtzale alderdijetakuoi begijak edegi biař dauskuzana, gure abeřkidiak otura onetarako dauken zintzotasuna okeřtuteko zijorik ez emateko.

Zuzentasunik eztaguan tokijetan eřitařai zuzentasuna eskatzia alpeřikua ixango litzake, bařiz. Jayo ziranetik eta erijotza-ordurařte txirotasunik aundijenian bixi ixan diranai; aundikijen joputzatik urten barik aurkitu ixan diranai beti apal eta makuř bixi biař dirala eskatzia, gogořegija litzake, jaditxi-eziñekua. Baña orain, zorijonez, aberatsen nagositasuna jausijaz ikusten dogu. Beraz, gixařte-auzija atonduteko bidiak ereztuta dagoz.

Euzko-eřija dan gixabidetsuba dala be, baña, beste toki batzubetatik ekaři ixan daben azijak bera ondorenak ixan dauz. A, beñolako euzkotařen gařdentasuna naspilduta ikusten da. Eta orixe, kanpotiko laño baltz orixe kentzen alegindu biař gara.

Bijotzeko garbitasuna galdu dauan gixona, bere burubaz baño ezta gomutetan. Enparaukuakařik eztautsa ardura, senide, adizkide ez iñogatik bez.

Eřijak be, euren zintzotasuna galtzen dabenian, eřitař gustijentzat galtzen dabe.

Eta olakorik jazo eztařentzat, eřiketea zuzenduten dabenen arduréa eřijak bide zuzenetik eruatia da, gauza gustijetan zuzutsa erabilijaz.

"Euzkadi Roja"

Izpařingi onek ixenpuru-antzo agertuten dauzan izki baltz aundijakaz betetan dau bere lenengo ingoskirik geyena. Lenengo ixenpuru-lečuan olantxe esaten dau:

"Lotazila - 29'gko. gure zenbakijan agertu gebana da: Biařekua ba'litz, euzkotařak Euzkadi aldeztuteko atzazalakañokuak zoroztuko dabez, eurakaz Euzkadi'ren areyuak diran paxista, kalsarkeritzaliak eta gure eskubide ta azkatasuna dauseztuten dabiltzan gustijei oldařtuteko". "Doistařak Euzkadi'ren buru-jabetasunaren auřka". "Euzkadi'k bere etxe-bařuko gora-berak atonduteko, bera baño beste bitařtekorik eztau ezagututen".

"Areyuen irain-zirikadea, gauř, Euzkadi'ko uri ta baseri gustijetara eldu da". "Koenigsberg" ixontzi itxaslapuřak, Euzkadi'ko Jauřlaritza'ren erantzun zuzenak mindu ebalako-edo, lagi gustijen auřka jagijaz, gijondař "Soton" ixontzijari oldařtu dautsa". "Bere azkatasuna ta eřitařenena aldeztuten dabilan eřijak, auřka jagiten yakazan gustijak menperatuko dauz". "Koenigsberg,,'ek eta jařai dabilkijozan gustijak jakin biař dabena da au".

Eta onako ixenpuruben ondoren, "Euzkadi Roja,,'k, doistař guda-ixontzi itxaslapuřaren egiñen gaiztetsigařija itz gogořakaz gaiztetsiten dau.

"El Liberal"

"La Banca. Un decreto alarmante" ixenpurubakaz asten da izpařingi onen sařerako idazlana.

Euzkadi'ko Jauřlaritza'ko Ogasun-ardureko burkidiak agertu ixan daben Agindubari erantzuten dautsa.

Eta Agindu areri, "El Liberal" izpařingijak alditxik atazkua edo deřu gura leuskijo. Arazo ori ez el-da, ba, orin axeratu biař dan arazua, gurenda -eguna etořita gero agertu biař zana baño.

Ganera Agindu ori, "El Liberal,,'en eretxiz, Txindi-Etxieta'ko garazkidunen aldezkua da, ta langilien kaltezkua.

Izpařingi baten eretxi-meretxijak gora-bera, baña, Ogasun-Zaingo'ko Jauřlaritza-burukidiaren Agindubak, Agindu ori argitaratuteko bere izpidiak ixango ebazan.

Ezkatezan, ba, lař estutu ezkatezan asaldatu.

"La Gaceta del Norte"

Izpařingi onek be, "Koenigsberg" doistař guda-ixontzijaren egiñen deungiari oratu dautsa bere sařerako idazlana idazteko.

"Soton" ixontzija, Bilbao'tik Santoña'runtz joyala, eta itxasertzetik lauen bat aneurkin aurkitzen zala, doistařen ixontzi itxaslapuřak aupadea jaurti ei -eutson, eta zemel-bidez gelditua zo.

Doistařen ankeřkerija aundija da ixan be. Euzkadi'ko Jauřlaritza, baña, ankeřkeri ořeik gora-bera, doistařak eztabe makalduko, bere eskubidietan sendotuagotu baño.

"El Noticiero Bilbaino"

Gipuzko ta Araba'ko guda-oñetako izpařak emoten dauz lenengo lekuban.

Ubidea-gane agertu ziran paxisten amaika egazkin'i, eři-aldezlien egazkiñen auřkako sugakaz beriala andik iges-eragin ei-eutsoen.

Eta urtiaren lenengo eguna beste izpař urten barik igazi zala diño: gentzatsu.

Guda oñetako barrijak

Golz beluan juan gara gudo-oñik oin, gure irakurlei zerbait bialdu nayez. Eztogu, ordia, zeri andirik izan, edesgařirik ezertxo bere arkitu eziñik.

Otxandiano aldera juan da goi samar Vidal Munařiz koronela, zelai areik ziaro astertu ta bear diran erabagi ta adiralpenak auspartuteko Muga-leřoak, izkilu toki eta gudari gustiak ikertu ditu, eta atsegiñez lotu bide da.

Itxas-aldekoetan artiřeri etsayak zerbait jardun izan dau, alpeřik ostera. Gudariak edozetara ekandutu dirarta, ořelako erasoak ezereztzat joben da bez. Emen izkiluak erantzun edeřik emon dautse.

Markiña aldian be, bake antzera egon dira.

Beste leku baten agertuten dogu itxasuan izan diran iskanbilak. Egazkin gudaontzi ta abařek zerbait igitu beařa senti dabe alkařekin buřukarik nai ezta.

Azken orduan ezer gerta ezpa'da, ořa atzoko guda-izpařak.

Euzkadi'ko Lendakariak bialdu eta artu dauzan urrutidazkiak

Valencia'tik Itxasoko ministruak Euzkadi'ko Jauřlaritza burubari:

"Urtebaři aziunian, Bilbao'ko aldun onek euzko-eřizaletasunaren ugalak darabilezan gizona agurtuten dau. Azkatasun alde jokatuaz eři ori gaizkatuten, eta España be bai, ořen zintzo diarduan eřia, buztařiak oro auziaz, ta araudiaren bidez emoniko eskubidiak galduten utzi ezaz, gurendara garoiazan egun arei onetan."

* * *

Euzkadi'ko Gobernu-buruak, España'ko Itxas-ministruari:

"Urtebaři zorion-agur eginaz, onurak opa dautzudaz, eřiaren gurendaz bataraldeko gure Gobernuaren aburu batezko gorari. Zu onuntz egun batzutarako etortia adiarazoten dautzut.

Betiko adiskidetasunez, agintzen zaudaz neure ta Jaurlaritza izenean."

* * *

España'ko Gobernu-buruak, Euzkadi'koari:

"Garaitza osoaz batean Erkalak zorion-aldi izan dagiala opalduaz, urtebaři onetan neure agur ta [illegible] dagizudaz."

Euzkadi'ko lendakariak España'ko Gobernu-buruari:

"Bizi-biziro eskeřak zure agurari, garaitzea lasteřekua izan daigube opalduaz eta nekion ordez atsegin eta zorionak gero."

* * *

Rosario de Santa Fe'tik Agiře lendakari jaunari:

"Zazpirak-Bat'eko bazkide danak bildurik, agur ta txalo biotzekuak dagitsuez Euzko-Jaurlaritza'ri, guda ontan, bakař bakařik berak dagian lan aberkoi ta gizabidetsugatik. Gure asařez patxiten lařre gikerialkatik, euzkoen erailketa, apaizena, abeřia ta euzkerea [illegible] zitueiako.

Ildakoen sendiakin batzratuaz, mundutar auře ta katolikoen auře aldar dagiagun bedebagelen eřik diralata, Euzkadi'ren alde zintzo jagi dan gastediari gure agur beroa."

* * *

Agiře jaunak, Argentina'ko Zazpirak-Bat'i:

"Eskerak zuen agurari nire ta zurien gastediaren izenez. Gastedi onek biřindubo dauz oatxista deungak, gure ikurriña betiko gora jasoaz."

¡ERRI ORREEK, ERRI ORREEK!

Jauna, eta a'a ere. Gudan sartu sartu-eginda gagozala eztozube ikusten ala? Eztozube ikusten, zubek, eři txikijetan bizi zarien anai ařeba euzkotařok, eta euzkotař etzarienok bere bai, guda zital au dala ta eztala, negařak negař egin daruaguzala, geure Euzkadi Abeři bakař au (Abeřija bakařa ixan oi da beti, Ama bakařa ixan oi dan lez) odolusturik laga nai dauskuelako? Eta eztozube ikusten-itsuak zarie a'a? Odoltzale oñeek guda-oñetan, frentietan bakařik eztagozela? Geure artian, eta askotan, txařena au da, geure lagunik aundijena ixango balitz lez dagerkigula? Ala uste dozube, gipuzkoa aldetik bizkairatu diran dan danak, lagunak doguzala? Ez, eřitař maitiok ez, gipuzkoatik falangetařan eta eřeketien igesi etoři diranak, eztira danak, gure lagunak. Ořetatik asko ta asko eztira besterik, bildurti aundi batzuk baño, eta, nun ixango etenok onduen?, pentsetan dabienak eta ez, nere Abeřija ondo ixateko eta nere ziñesmena onduen zainduteko, ¿zer egin biař ete dot? esaten dabienak. Eta ez uste gauza onek gipuzkoa'ko beři eztakijan batek esaten dautsubezenik ez. Gauza onek, gipuzkoatik igesi bere ogasun txikeřak an laga ta etoři dan [illegible]

Jaunak: Sevilla'ko Queipo'n jardunari ez egijozube jaramonik egin, eta bai zuek, ondo ondo bete egijozube Euzkadi'ko Jaurlaritza'k zuen eta gure ontzarako dauzan Orcagindu (decreto) ta agindubak. Bere ordezkarijak, bijurikerijen bat egiten dautzubela? A! Otakorik jazoko ba'leuskizu bai ete dakixu Bilbao nun dagon? Ba, ementxen dago Euzkadi'ko Jaurlaritza.

Jaunak: Txeferani edo diaburari argi bat, eta Jaungoikua'ri beste bat egiñaz ezin leiteke bizi?

Zeuretzako txerena zein dan zeuk, jakingo dozu.

ZAŘ ZALE.

GURE GUDARIJAK

"Amayur" gudatsekoko talde eder bat, euzko - ikurřiñaren babespian.